

dělo by karpatoruské notáře v horší postavení, než v jakém nacházejí se notáři v jiných zemích Republiky.

Druhý způsob zákonitě úpravy notářství byl by nejnadhším, a sice: snížit počet členů notářské komory z 15 na 7. Taková úprava měla by však tu nevýhodu, že by skoro každý notář byl zároveň členem komorního výboru, jež má sestávat z presidenta, čtyř řádných a dvou náhradních členů, t. j. celkem 7 a právě tolik jest nyní notářů na Podkarpatské Rusi.

Nejsprávnějším byl by třetí způsob, podle něhož zřídily by se pro území Slovenska a Podkarpatské Rusi dvě notářské komory: jedna v Bratislavě — pro západní Slovensko, a druhá v Košicích — pro východní Slovensko a Podkarpatskou Rus. Poslední sestávala by z členů z obou území, a aby snad nevznikala nějaká národnostní nedorozumění, již předem mohlo by se stanoviti, kolik členů výboru má býti z Podkarpatské Rusi a kolik z východního Slovenska.

Proti této poslední úpravě nenamítali by nic zajisté veř. notáři z východního Slovenska, neboť měli by v Košicích mnohem pohodlnější ústředí, než v Bratislavě, a též ani veř. notáři v Podkarpatské Rusi, neboť takto měli by zajištěnou svou stavovskou autonomii. Ziskal by tím také stát, ježto zmizel by konečně jeden ze zbytků revolučního stavu na Podkarpatské Rusi.

JUDr. František Matouš:

Z praxe.

I.

Úbytek agendy posledních pořízení, který někde jest přímo nápadný, jest nepříznivým důsledkem oznamovací povinnosti uložené notářům vládním nařízením ze dne 9. dubna 1926 číslo 50 Sb. z. a n. Dotazy soudů dle ustanovení tohoto nařízení u obecních úřadů bydlíšť testátorů, zda tíž doposud žijí, a po jejich nynější adrese, jsou totiž přes důtklivé upozornění, v nich obsažené, že běží o přísné úřední tajemství, v sousedských poměrech mnoha obcí velmi vábnou res omnium communis, a leckde i osobní záměry vykonají svoje dílo. A tak leckterý pořizující jest pak přemile překvapen, když se doví, že bylo ve všeobecnou známost uvedeno, že také již »udělal svoji umrlčí pořádnost«. — Není pak divu, že se sebere, rozběhne se k notáři, poví mu květnatě svoje mínění, a přese všechno ospravedlňující ohrázkování se notářovo svůj kšaft si vyzvedne a zapíše se i celá jeho příze s ním, že napříště půjdou raději »k harvokátovi«, který takové partyky nedělá. — Již při počátku působnosti tohoto vládního nařízení byly vysloveny pochybnosti o jeho oprávněnosti a účelnosti, i obavy stran jeho důsledků, kteréž praxe jeho jen rozmnožila a opodstatnila. Cíle jeho, totiž přesné a spolehlivé evidence všech posledních pořízení nebude beztak nikdy dosaženo, ježto jednak sotva který pořizující soudu ohlásí svoje trvalé přesídlení do jiného obvodu soudního, třebaž mu přiměřené poučení ve směru tom řečeno bylo, a dále nepostihuje pořízení všechna, roztroušená v nejrůznanějších úschovách, povinnosti oznamovací nepodléhající (advokáti, obecní úřady atd.). Těžkou újmou pak způsobilo tradiční s prospěchem osvědčené přísmosti v tomto ohledu zejména notáři-seniorzy zachovávané, kdež důsledně byla uplatňována zásada, že za života pořizujícího není dovoleno ani nejbližším příbuzným jeho

ani zdaleka naznačiti, že nějaké písemné opatření pro případ svého úmrtí učinil. Tato praxe osvědčovala se po řadu desítiletí, a založila v mnohém směru notářům důvěru jejich působitě. — Nelze arci pochybovati, že nařízení toto zamýšlelo sledovati intence nejlepší, snažíc se docíliti účinné ochrany zájmů testátorů samých i jejich příbuzenstva, nebo osob jimi obmyšlených. Vzešlo však zřejmě bez předchozí anketové přípravy, při níž mnohé dobrozdání bylo by zajisté upozornilo na živelný přímo odpor pořizovatelů vůči jakékoliv kontrole, a značnou medůtklivost jejich ve příčině té vůbec, jakož i na nebezpečí, které mnohému nyní vzejde z toho, když testující uchylují se teď tam, kde nelze předpokládati valnou sběhlou v sepisování posledních pořízení, jen aby nebyli podrobeni nějakému dozoru, byť i zcela formálnímu, a posléze, že instituce tato nikterak nezabrání nejrozmanitějším proti opatřením právě těch, které chtěla chrániti. — A konečně, svěří-li někdo svoji poslední vůli notáři výslovně jakožto osobě soukromé, kdož může mu pak vytknouti, že ji nepojal do svého periodického oznamovacího podání?

II.

Důsledky nekonečných průtahů v zaknihování přídělů nabývají povážlivých rozměrů. V kancelářích právních zástupců kupí se stohy smluv, vtělených pouze z části, u soudů stěžují si na to, že stále čteněji vyskytují se odevzdací listiny pozůstalostní, v nichž běží též o příděly, a kteréž proto nutno dávatí rok od roku na lhůtu, čímž do nedozírna odsunuje se založení skoncovaných aktů do registratury, a v celku přehled a evidence pohybu vlastnictví pozemků se úplně ztrácí, ježto život nestojí, ale přidělci také — a to bohužel bez předchozího přivolení SPÚ — mrou, jiní zase rozmanitým utvářením se poměrů jsou donuceni zúplna se vyprodati a daleko přesídliti, a zase jiní se žení a opět rozvádějí a rozlučují, takže není řídkým případem, že o tomže přídělu jest již smlouva trhová, svatební i listina odevzdací či rozvodní smlouva dílčí, a přece doposud stav knihovní nelze uvéstí v soulad se všemi těmi zjevy životními. S jakou potíží nutno upokojevati klientelu neustále dotírající netrpklivými dotazy, kdy prý už tedy přece jednou bude mítí o svých přídělech v ruce něco více, nežli několik užmoulaných ústřížků šekových lístků vplatných (tak snadno poztrácitelných) z nichž bývá zřejmo, že přídělová cena byla v mnohých případech zcela zaplácena již roku 1923!!! — Stává se také často, že přesných dat katastrálních přídělů, potřebných pro smlouvu nebo pozůstalost nelze si vůbec opatřiti, anebo ne zavčas, ježto nemožno naprosto vypátrati, kdo byl pověřen rozmiřováním určitého úseku, ježto práce ty zadávají se též do opačných krajín země, nebo hotový již elaborat cestuje směry nezbádatelnými, na nichž postihnouti ho jest docela vyloučeno, jindy zase na dotaz stran téhož přídělu při různých příležitostech učiněný dostanou se sdělení tak rozličná, že očividně všechna jsou nesprávná, což vše má v zápětí velmi potěšitelnou vyhlídku na budoucí doplňování smluv nebo dodatečná projednávání pozůstalostí se všemi s tím spojenými zápletkami, zúčastněným zájemníkům nesnadno vysvětlitelnými. — Jaké ztráty na poplatcích způsobí pak leckdy takové dodatky ohledně přídělů, když na příklad úřad vyměřovací nebude lze přesvědčiti, že úplata za ně jest již obsažena v ceně uvedené ve smlouvě původní. — Příčinou všech těchto ne-



snází jest zásadní předsevzetí SPÚ zaknihovávat v každé obci katastrální přiděly všech etap až najednou, což však dle oficiálních výročních projevů vedoucích činitelů, které prošly také denním tiskem, může trvati ještě několik let!! — Řečeno pak výslovně, že prý i jediný liknavec v placení přidělové ceny — a tedy patrně i takový přidělec, jemuž na jeho žádost bylo se splátkami přidělové ceny poshověno — jest s to zdržeti knihovní provedení celého elaborátu v celé obci. Jak patrně, rázné, revoluce národní důstojné dílo pozemkové reformy konečným prováděním svým zabřídá do nesnázi, zaviněných jediné nedostatkem patričního zřízení ku praktickým potřebám každodenního života. — Při dlouhých pachttech se přece osvědčilo vtělování nedoplatků přijímací ceny, ježto beztak nejčastěji pro tyto nově nabývané pozemky nutno zřizovati nové knihovní vložky, poněvadž není účelno je zapisovati do vložek kmenových, obyčejně různými, posud po právu pozůstávajícími závadami zatížených. — Jest záhadno, jak jednou knihovní úřady, které jsou trvale přetíženy již i běžnou agendou, ježto není po ruce školeného výpomocného personálu, zmožou přidělové elaboráty svých obcí naje dno u jim dodané. A přece pronikavá dělba práce dle jednotlivých údobí přidělových, skutečnými zkušenými praktiky předsevzatá byla by vše to již dávno hravě zmožila. — Škody všim tím způsobované lze nejpřípadněji znázorniti na krutém osudu tak mnohých přidělců dotud bezzemků, kteří na přidělu svém započali se stavbou rodinného domku, a nežli dostali se do rovnosti, byl dávno již vyčerpán jejich skrovný úvěr na ručitele opatřený, a zatím co v novostavbě řádila nepřízeň povětrnosti jako ve starém hradě, na nebožáky ty sesypaly se exekuce řemeslníků, takže trosky toho, co mělo se státi rodinným přístřeším od pokolení do pokolení, ocitly se na bubnu přes všechna záborová obmezení disposičního práva, — a to vše zase jenom proto, že i tak zvané zvláštní »urychlené« řízení zaknihovací ohledně přidělů stavbě věnovaných jest právě tak těžkopádné, že nežli uvede se konečně v pohyb, jest přidělec dávno na žebrácké holi, poněvadž mu bylo znemožněno včasné opatření si úvěru knihovního, který by jej byl jistě zachránil. — A jak svízelné a nákladné jest řízení schvalovací. Zkušenosti, nabyté při dlouhodobých pachttech měly přivoditi úplnou volnost postupu rodinných usedlostí, doplněných pozemky ze záborů na soběstačné celky hospodářské aspoň při převodech jejich s rodičů na děti, jakož i při smlouvách svatebních na ženicha na ně se přiženívajícího a nevěstu na ně se přivdávající. — Ale přímo žalostno jest vypisovati, jaká litanie průkazů a potvrzení žádá se i v takovém případě, kdy neběží o nic jiného, nežli že dospěvší generace téhož rodu ujímá se role dědičné. — A i když již toková žádost jest sebe úplněji doložena, poleží si u schválení normálně celý rok!! — Zdá se, že duch nové doby a zkušenosti za hranicemi získatelné nepronikly doposud do některých úřadoven ústředních, kde po starodávném vzoru úsilovným centralismem soustřeďují se spousty spisů, které včasné vyřízení jest prostě nemožno, a kde uplatňuje se úporná snaha spráhnouti stále ostřejší tempo životní opatřeními, náležejícími spíše do archivů musejních. Levné, úsečné, skutečné potřeby životní bystře vystihující a jim v mezích zákona co nejrychleji vyhovující, a tudíž v pravdě demokratické úřadování musíme prozatím v mnohém ohledu státům jiným pouze záviděti.

Poplatky ze směnek. Poslanecká sněmovna přijala dne 13. prosince 1927 vládní návrh zákona o směnečném poplatku, kterýmž zavádějí se směnečné poplatky za směnky dospělé do 95 dnů, pak za směnky dospělé do 185 dnů a za směnky dospělé za dobu delší. Poplatku podrobeno jest též směnečné prodloužení i převedení směnek rubopisem jakož i rukojemská a hypotekární prohlášení, potvrzení příjmu a akceptu. Za tento poplatek ručí nejenom výstavce a ten, kdo podepsal směnku, nýbrž i každý majitel směnky, kdo ji dal do oběhu a konečně i kdo sepsal protest. — Tytéž osoby ručí též za pokuty, které jsou až 100 násobné a sice protestující osoba tehdy, neoznámila-li ihned přestupku. Tím byla by notářům opět uložena ohromná zodpovědnost, které by nemohli dostáti. Zejména ve velkých městech stává se, že strany dávají protestovati směnku teprva poslední den, kdy se u notářů protesty hromadí a notáři stačí sotva čas na pochůzku za účelem protestu a zapisování protestů a nyní měl by ještě k tomu zdarma ohlašovati nedostatečné kolkované směnky k pokutování. Proto učinila komora pražská spolu s naším spolkem ihned podání na ministerstvo financí a na všechny kluby poslanecké i sanátorské, u nichž intervenovala a žádala, aby senát návrh ten nepřijímal, nýbrž vrátil jej poslanecké sněmovně ke změně. Také se obrátila komora na německé kolegy, aby rovněž působili na německé poslanecké kruhy, což také tito učinili. O celé akci dozvěděla se komora jen náhodou, neboť ministerstvo financí až dosud žádnou předlohu nepostoupilo komorám notářským k posudku. Z případu toho jest zřejmo, jak důležité jest vyslechnouti dříve odborné kruhy, nežli se vydá zákon.

Notářský řád. Ministerstvo spravedlnosti svolalo na den 24. a 25. února t. r. anketu za účelem konečné redakce notářského řádu i doufáme, že to bude jistě poslední anketa, aby aspoň k 10. roku trvání naší republiky také notářstvo mohlo se těšiti, že dostalo se mu dlouho želaného notářského řádu.

Vybírání poplatků notářů jako soudních komisařů. Poněvadž kolegové stěžují si na to, že jim poplatky, přisouzené za soudní komisařství, nejsou od soudů řádně včas vymáhány, obrátila se notářská komora pražská a komora česko-budějovická na ministerstvo spravedlnosti se žádostí, aby buď upuštěno bylo od vybírání těchto poplatků prostřednictvím poštovních šeků notářových a zaveden opět starý způsob vymáhání, aneb, aby notářům bylo dovoleno, vymáhati si poplatky exekučně. Soudy totiž jsou toho náhledu, že když přiloží k platebnímu rozkazu poštovní šek notářům, nemusí se více o vymáhání poplatků starati, což jest ovšem náhled mylný, neboť ministerstvo chtělo tímto novým způsobem pouze soudům ulehčiti, aby nemusely poplatky samy vybírati a je opět notářům zasílati; když ale strana na zaslany šek peníze nepošle, jest soud povinen na oznámení notářovo poplatky ty exekučně vymáhati.

Notářský tarif. Mnozí kolegové, sídlící v území s menšinami jazykovými, stěžovali si, že, ač podle smyslu jazykového zákona a nařízení jsou povinni sepisovati notářské listiny v jazyku státním a po případě menšinovém a tím způsobena je jim obtížná, zodpovědná práce, nejsou za to zvláště honorováni. Proto podala notářská komora spolu se spolkem ministerstvu spravedlnosti žádost, aby notářský sazebník byl doplněn v tom směru, že notář jest oprávněn za listinu, sepsanou ve dvou jazycích, žádati ne-li dvojnásobný, aspoň jeden a půlnásobný honorář tarifní. — Při té příležitosti upozorněno bylo ministerstvo opět na nepřístojnost zavedených nízkých maximálních hranic při listinách, legalisacích a soudním komisařství a dožadováno se toho, aby ministerstvo tyto maximální hranice buď vůbec zrušilo aneb aspoň značně zvýšilo. Podobně bylo žádáno, aby z tarifu vyloučeny byly odměny za intervence při valných hromadách, po příp., aby upraveny byly podle ujednání, uzavřeného svého času se Svazem českých bank.

Pokoutnictví. Byl nám zaslán oběžník Zemědělského úvěrního sdružení v Praze, kterým se sdružení to nabízí prováděti knihování zbytkových statků, nedílů a drobných přidělů za sazbu velice výhodnou. Podle jeho sdělení povede dotyčné